

บทที่ 6

กระบวนการสร้างความชอบธรรม ในข้อเขียนที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับทฤษฎีการเมือง

จากการวิเคราะห์กระบวนการสร้างความชอบธรรมในข้อเขียนที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับทฤษฎีการเมืองดังกล่าวมาแล้วในบทที่ 4 พบว่า ข้อเขียนดังกล่าวมีการถ่ายทอดการสร้าง ความชอบธรรมไปเป็นชั้นลำดับชั้น ดังนี้คือ

ลำดับชั้นของการถ่ายทอดความชอบธรรม

การสร้างความชอบธรรมให้กับทฤษฎี

(สถาบัน)

การสร้างความชอบธรรมให้กับทฤษฎี

(ผู้ส่งสาร)

การสร้างความชอบธรรมให้กับผู้ปกครอง

(เป้าหมายของความชอบธรรม)

การสร้างความชอบธรรมให้กับคณาจารย์

(การกระทำของผู้ชอบธรรม)

สาเหตุที่การสร้างความชอบธรรมมีการถ่ายทอดเป็นลำดับชั้น เนื่องจากการสร้างความชอบธรรมให้กับทฤษฎี ซึ่งเป็นรากฐานความเชื่อจากอดีต เท่ากับเป็นการสร้างความชอบธรรมให้กับสถาบัน และเมื่อสถาบันมีความชอบธรรมแล้ว บุคคลที่อยู่ในสถาบัน คือ ทฤษฎีหรือผู้ส่งสารย่อมมีความชอบธรรมตามไปด้วย และแน่นอนว่าผลผลิตที่ออกมาจากผู้ส่งสารก็ต้องได้รับความชอบธรรมเช่นเดียวกัน

1. กระบวนการสร้างความชอบธรรมให้กับโหราศาสตร์

ในข้อเขียนที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับโหราศาสตร์การเมืองมีการสร้างความหมายให้กับโหราศาสตร์ ด้วยการสร้างความหมายทางด้านรูปแบบ คือ การใช้ศัพท์เฉพาะทางโหราศาสตร์ การใช้ภาพดวงชะตา ประกอบข้อเขียน และการสร้างความหมายทางด้านเนื้อหา คือ การแสดงให้เห็นว่าโหราศาสตร์ช่วยให้เห็นอนาคตทางการเมือง โหราศาสตร์เป็นเรื่องของอำนาจเหนือธรรมชาติและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ เป็นเรื่องของความเชื่อบางอย่างในสังคมไทย เป็นเรื่องที่เชื่อถือได้ เพราะเป็นวิชาที่มีมาแต่โบราณและมีพื้นฐานบนหลักสถิติ ดังที่ได้กล่าวไว้แล้วในกระบวนการสร้างความหมาย ซึ่งเป็นวิธีการสื่อสารโดยมีเป้าหมายเพื่อให้เกิดความขลังมากกว่าความเข้าใจ เพราะรูปแบบของข้อเขียนที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับโหราศาสตร์การเมืองเป็นรูปแบบของการสื่อสารเพื่อการโน้มน้าวใจ ซึ่งกระบวนการสร้างความหมายดังกล่าวข้างต้น นำไปสู่การสร้างความชอบธรรมให้กับตัวโหราศาสตร์เองในลำดับขั้นต่อมา จนนำไปสู่การยอมรับในตัวโหราศาสตร์ทำให้เกิดขึ้นท่ามกลางผู้รับสาร เช่น ข้อเขียนในแนวหน้าสุดสัปดาห์ ฉบับประจำวันที่ 20-26 พฤศจิกายน 2535 มีใจความว่า

"วิชาความรู้หรือความคิด ถ้าไม่ถูกต้องหรือเกิดประโยชน์กับส่วนรวม มันก็จะเสื่อมสูญไปเองตามกาลเวลา ยกเว้นวิชาความรู้ที่มีความเป็นจริง ย่อมเป็นลัทธิธรรม ก็สามารถอยู่คู่กับโลกและมนุษยชาติ เพราะวิชาโหราศาสตร์เจริญมากกว่า 4 พันปีแล้ว ตั้งแต่สมัยอริสโตเติล ยุคบาบิโลน วิชาโหราศาสตร์ก็คือ ธรรมชาติวิทยา สิ่งมีชีวิตไม่ว่ามนุษย์หรือสัตว์ย่อมอยู่ใต้กฎธรรมชาติ ถ้าใครฝืนธรรมชาติ ชีวิตย่อมฝืนเป็นไปก่อนเวลา การเรียนรู้ที่ธรรมชาติไม่ใช่เรื่องง่ายที่ทุกคนจะเรียนได้ ต้องขึ้นอยู่กับวาสนาที่มีมาแต่ชาติปางก่อน การวิเคราะห์โหราศาสตร์ให้สัมพันธ์กับการเมือง ต้องเรียนรู้อิทธิพลดาวที่ครอบครองกระทรวงต่าง ๆ และดวงเกิดเจ้ากระทรวงเหมาะสมกลมกลืนกันหรือไม่ บางคนไปอยู่กระทรวงที่เป็นอริกับดวง มักจะเกิดแต่ปัญหา"

2. กระบวนการสร้างความชอบธรรมให้กับโหราจารย์

ตามที่วิเคราะห์มาแล้วนั้น พบว่าการสร้างความชอบธรรมให้กับโหราจารย์ที่ปรากฏในข้อเขียนที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับโหราศาสตร์การเมือง มีกลวิธีดังต่อไปนี้ คือ

1. การอวดอ้างความมีชื่อเสียงของตัวบุคคล ข้อเขียนที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับโหราศาสตร์การเมืองหลายข้อเขียนได้สร้างความชอบธรรมให้กับตัวโหราจารย์ โดยสร้างภาพให้โหราจารย์เหล่านั้นมี

ความน่าเชื่อถือและเป็นผู้มีความสามารถ ได้รับการยอมรับจากประชาชน ซึ่งจะมีผลต่อเนื่องไปยังความรู้สึกนึกคิดของผู้รับสารในการเลือกรับสารที่ผู้ส่งสารต้องการนำเสนอ สังเกตได้ว่าในหลายๆ ข้อเขียน จะมีการสร้างเครดิตให้กับโหราจารย์ โดยการให้สมญานามต่างๆ เช่น หมอหยอง นักพยากรณ์นามอุโฆษ, พ.ศ.ศ.อรรถวิโรจน์ ศรีตุลาโหราประจำสภาวิชาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ เป็นต้น ซึ่งการ ใช้ภาษาเช่นนี้มีส่วนรับรองความชอบธรรมในตัวโหราจารย์ว่าเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ และตอกย้ำในความมีชื่อเสียงมากยิ่งขึ้น

2. การอวดอ้างความเชี่ยวชาญของตัวบุคคล เป็นอีกวิธีหนึ่งที่ปรากฏในข้อเขียนที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับโหราศาสตร์การเมือง ที่ช่วยให้ข้อเขียนมีน้ำหนักความน่าเชื่อถือเพิ่มมากขึ้น ทำให้ดูเหมือนว่า สารที่ถูกนำเสนอมีความเป็นไปได้อย่างสูง และมีแนวโน้มที่จะเกิดการยอมรับในหมู่ผู้รับสาร เช่น....พล.อ.ชาติชาย ชุณหะวัณ จะอยู่ในตำแหน่งนายกรัฐมนตรีไม่เกินเดือนพฤษภาคม 2534 ซึ่งเพียงเดือนกุมภาพันธ์ พล.อ.ชาติชาย ก็กระเด็นจากตำแหน่งเพราะถูกยึดอำนาจ ตรงคำทำนายเป๊ะ ?!.....

3. กระบวนการสร้างความชอบธรรมให้กับผู้ปกครอง

การที่ข้อเขียนที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับโหราศาสตร์การเมืองมีลักษณะของการสื่อสารเพื่อการโน้มน้าวใจทำให้ผู้ส่งสารจำเป็นต้องแสดงคุณสมบัติของนักการเมืองหรือพรรคการเมือง ซึ่งเปรียบเสมือนสินค้าให้ผู้รับสารยอมรับคุณงามความดีหรือคุณสมบัติพิเศษของสินค้าของตน ซึ่งนับได้ว่าเป็นวิธีการสร้างความชอบธรรมหรือการชี้แจงแสดงเหตุผล เพื่อรับรองพรรคการเมืองหรือนักการเมืองนั้น ๆ ดังนั้น ตัวสินค้าคือนักการเมืองหรือพรรคการเมืองจึงเป็นสิ่งสำคัญในการสร้างความชอบธรรม และที่สำคัญโหราศาสตร์มีระบบการคิดที่อ้างอิงอยู่กับตัวบุคคล เพราะฉะนั้นในข้อเขียนที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับโหราศาสตร์การเมืองจึงมีการสร้างความชอบธรรมให้นักการเมืองเป็นพิเศษ

สำหรับการศึกษา "กระบวนการสร้างความชอบธรรมในข้อเขียนที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับโหราศาสตร์การเมือง" ผู้วิจัยพบว่าการอ้างถึง "บุญบารมี" ซึ่งหมายถึงสิ่งที่ติดตัวมาตั้งแต่ชาติก่อน และสิ่งที่เกิดขึ้นในชาตินี้ เป็นประเด็นหลักในการสร้างความชอบธรรม ซึ่งเป็นกลยุทธ์การเอาอศิตมารับใช้ปัจจุบัน และสร้างสรรค่อนาคต เพื่อต้องการให้ประชาชนยอมรับว่านักการเมืองแต่ละคนนั้นมีความเหมาะสมในการปกครอง และเกิดความเชื่อมั่นร่วมกันในเรื่องสิทธิอันชอบธรรมที่จะปกครอง ซึ่งตรงกับแนวคิดในเรื่องความชอบธรรมที่ได้มาจากความเชื่อ ค่านิยม และทัศนคติของประชาชน ผสมผสานกับความชอบธรรมที่ได้

มาจากความสามารถของผู้ปกครอง รัฐบาลในทุกสังคมย่อมต้องการให้ประชาชนเห็นพ้องต้องกันว่าการปกครองของตนมีความชอบธรรม ดังจะเห็นได้จากการที่รัฐบาลไม่ว่าจะอยู่ภายใต้การปกครองระบอบใด เช่น ระบอบเผด็จการหรือระบอบประชาธิปไตย ต่างพยายามหาเหตุผลมารองรับอำนาจของตนโดยการอ้างว่าการกระทำการใด ๆ ก็ตามเป็นการกระทำเพื่อประชาชน เช่น การยกระดับคุณภาพชีวิต การให้สวัสดิการแก่ประชาชน การพัฒนาทางเศรษฐกิจ หรือการดำรงรักษาความมั่นคงภายในประเทศ เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อชักจูงให้ผู้อยู่ใต้ปกครองยอมรับในตัวผู้นำและนโยบายของรัฐบาล ซึ่งก่อให้เกิดการยอมรับความชอบธรรมในการปกครองตามมา

รัฐบาลที่มีประสิทธิภาพสูงจะได้รับความชอบธรรมทางการเมืองไปโดยปริยาย เพราะเหตุนี้บุคคลที่จะขึ้นมาเป็นผู้นำจึงต้องพยายามสร้างความชอบธรรมในการปกครอง ซึ่งจะทำได้ง่ายขึ้นและได้รับการสนับสนุนจากผู้อยู่ใต้ปกครอง เช่นแนวความคิดทางการเมืองไทยโบราณซึ่งเชื่อวาทกรรมลี้ลับ เชื่อสายมาจากเทพเจ้าหรือองค์สมมติเทพ ดังนั้นประชาชนจึงมีหน้าที่ต้องเคารพเชื่อฟัง หรือในสมัยอยุธยาที่มีความเชื่อวาทกรรมลี้ลับเป็นสมมติเทพหรือเทวราชา แต่ต่อมาสมัยสุโขทัยด้วยอิทธิพลของศาสนาพุทธ จึงมีการผสมผสานแนวความคิดบางอย่างเพิ่มเข้าไป คือ กษัตริย์ต้องมีทั้งลักษณะเทวราชาและธรรมราชาควบคู่กันไปจึงจะมีความชอบธรรมในการปกครอง จวบจนกระทั่งปัจจุบันนี้ถึงแม้การปกครองระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ซึ่งเป็นการปกครองระบอบเก่าถูกเปลี่ยนมาเป็นการปกครองระบอบประชาธิปไตย ซึ่งเป็นการปกครองระบอบใหม่ แต่ระบบวิธีคิดของคนในสังคมยังคงเปลี่ยนแปลงไปไม่มากนัก ประชาชนยังให้ความเลื่อมใสศรัทธาในเรื่องของ "อำนาจบารมี" ซึ่งมีผลให้ผู้นำสมัยนี้นิยมยกย่องอ้างเรื่องบุญบารมีเพื่อมาเสริมสร้างความชอบธรรม ทั้งๆ ที่ในความเป็นจริงการนำเสนอแนวคิดเรื่องบุญบารมีจะขัดแย้งกับระบบวิธีคิดทางการเมืองในสมัยปัจจุบัน ที่สอนให้คนยอมรับการเข้ามาสู่เส้นทางการเมืองโดยการเลือกตั้งมากกว่าการยอมรับว่ามีบุญวาสนามาแต่ชาติปางก่อน แต่สำหรับสังคมไทยที่มีความเชื่อเรื่องบุญบารมีอย่างลึกซึ้ง จึงทำให้ผู้นำมักยกเหตุผลต่างๆ ในเรื่องบุญบารมีขึ้นมา เพื่อรองรับความชอบธรรมของตน โดยที่ผู้นำแต่ละคนมีสื่อมวลชนเป็นช่องทางในการเผยแพร่ความชอบธรรมเหล่านั้น

การสร้างบารมีเป็นวิธีการหนึ่งที่จะนำไปสู่การยอมรับและการก้าวไปสู่ตำแหน่งทางการเมือง จุดสำคัญของการสร้างบารมีจึงหมายถึงการสร้างชื่อเสียงและการเป็นที่ยอมรับ โดยมีกิจกรรมซึ่งสอดคล้องกับตำแหน่งที่คิดจะได้ตำแหน่ง โดยต้องมีการกระจายข่าวกิจกรรมดังกล่าวเพื่อให้เป็นที่ทราบทั่วไปหรือกล่าวง่ายๆ คือ เพื่อให้ตนเป็นที่รู้จัก เป็นคนที่อยู่ในวงจรรอบในข่าว หรือที่เรียกว่ามี visibility ตัวอย่างเช่น บุคคลที่เป็นทหารมีอำนาจมีบารมีมากพอในทางทหาร ก็อาจใช้ฐานอำนาจนั้นสร้างบารมีใน

ทางที่จะนำไปสู่ตำแหน่งบริหารชั้นสูงทางการเมือง เช่น ตำแหน่งรัฐมนตรีหรือนายกรัฐมนตรี ก็ต้องมีการสร้างบารมีโดยท้าวตนเป็นบุคคลที่มีความรับผิดชอบระดับชาติในเรื่องต่างๆ เช่น ความผาสุกของประชาชน แก่ไขความยุติธรรม ชักคช้อขัดแย้ง การพูดจาก็ต้องพูดแบบผู้นำระดับชาติ มีลักษณะชาตินิยมบ้าง พูดง่าย ๆ คือพยายามท้าวความดีให้คนทั่วไปเห็นความดี ความสามารถ ความจริงใจ จนคนทั่วไปเกิดภาพพจน์ในใจว่าคนนี้น่าจะเป็นรัฐมนตรีหรือนายกรัฐมนตรีได้ หรือในหน่วยงานที่มีระดับต่ำลงไปก็มีลักษณะเดียวกัน คือต้องพยายามท้าวจนคนในหน่วยงานนั้นยอมรับว่ามีความสามารถทำงานได้ และคนทั่วไปยอมรับให้เป็นผู้นำ เพราะรู้สึกชอบในบุคลิกหรือเพราะลักษณะผู้นำ (ลิขิต อีรเวคิน, 2533 : 227)

และการที่พุทธศาสนายังมีอิทธิพลต่อระบบการเมืองการปกครอง เนื่องมาจากระบบการเมืองแบบดั้งเดิมมักมีพื้นฐานอุดมการณ์ทางศาสนา และศาสนาก็เป็นแหล่งที่มาของอุดมการณ์ที่สำคัญที่สุดของสังคมสมัยโบราณ การถ่ายทอดศรัทธาทางศาสนาเป็นความเชื่อเรื่องอำนาจและบุญบารมีจึงเป็นการสร้างความชอบธรรมให้กับอำนาจผู้ปกครอง นอกจากจะมีคุณค่าในการทำให้ประชาชนยอมรับอำนาจการปกครองแล้ว ยังมีส่วนสำคัญในการลดการทำลายการแย่งชิงอำนาจจากผู้ปกครองให้น้อยลงด้วย การใช้ศาสนาเป็นเครื่องมือทางการเมืองทำให้ประชาชน(ในสมัยโบราณ) มีทัศนคติว่าสถาบันทางศาสนาและสถาบันทางการเมืองและการปกครองเป็นสิ่งที่ควบคู่กันอย่างแยกไม่ออก (สมบูรณ สุขสรวาณ, เสรี พงศ์พิศ, อารง สุทธาศาสตร์, 2538 : 387)

ในบริบทหลังคมการเมืองไทยผู้ปกครองมีกระบวนการสร้างความชอบธรรมโดยผ่านสื่อมวลชน เพราะสามารถเผยแพร่ข่าวสารได้อย่างรวดเร็วและเข้าถึงประชาชนเป็นจำนวนมาก ซึ่งข้อเขียนที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับโหราศาสตร์การเมืองเป็นสื่อประเภทหนึ่ง ที่แสดงให้เห็นการสร้าง ความชอบธรรมให้ผู้ปกครอง โดยมีหลักเกณฑ์ดังนี้

1. การบอกความเหมาะสมของตนเอง
2. การบอกความไม่เหมาะสมของฝ่ายตรงข้าม

จากการศึกษาวิเคราะห์เรื่องกระบวนการสร้างความชอบธรรม ผู้วิจัยพบว่าการสร้างความชอบธรรมให้ผู้ผ่านข้อเขียนที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับโหราศาสตร์การเมืองโดยการชี้ให้เห็น "บุญบารมี" ของผู้ผ่านมีลักษณะผสมผสานกันระหว่างบารมีแบบเก่ากับบารมีแบบใหม่ กล่าวคือการมีชาติกำเนิดดีเพียงอย่างเดียวหรือการมีความสามารถเพียงอย่างเดียวไม่สามารถเสริมสร้างบุญบารมีของผู้ผ่านได้ บารมีของผู้ผ่าน

จะเพิ่มมากขึ้น ต้องผนวกกับการมีชาติกำเนิดดีและการมีความสามารถเฉพาะตัว ดังนั้นในบางครั้งดวงชะตาจะเป็นปัจจัยที่ช่วยเสริมสร้างบารมี ในขณะที่บางครั้งความสามารถส่วนตัวก็เป็นสิ่งที่ช่วยเสริมสร้างบารมีด้วย มีข้อสังเกตประการหนึ่งคือ ผู้ส่งสารกำหนดให้นักการเมืองหรือพรรคการเมือง ที่ปรากฏในข้อเขียนที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับโหราศาสตร์การเมืองมีลักษณะเป็นตัวละครที่เปลี่ยนแปลง (round character) หมายถึง ผู้ส่งสารจะบรรยายคุณลักษณะทั้งดีและไม่ดีควบคู่กันไป ขึ้นอยู่กับว่าผู้ส่งสารต้องการเน้นประเด็นใดเป็นสำคัญ เพราะบุคคลดังกล่าวเป็นบุคคลที่มีชีวิตอยู่จริง อุปนิสัยและพฤติกรรมของนักการเมืองจึงเปลี่ยนแปลงไปตามเหตุการณ์และสิ่งแวดล้อมในโครงเรื่อง

1. การบอกความเหมาะสมของตนเอง

จากการศึกษาวิเคราะห์ผู้วิจัยพบว่าข้อเขียนที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับโหราศาสตร์การเมืองกล่าวถึงคุณสมบัติต่างๆ ที่จะทำให้เกิดบารมีอันเป็นเหตุผลหลักในการสร้างความชอบธรรมไว้ดังนี้

1.1 ความเหมาะสมที่เกิดจากดวงดาว

- เป็นผู้ที่มีดวงชะตาดีมีวาสนา
- เป็นผู้มีปัจจัยทางด้านโหราศาสตร์สนับสนุน

1.2 ความเหมาะสมที่เกิดจากการกระทำของบุคคลบวกกับดวงดาว

- ทำตามกฎเกณฑ์ทางโหราศาสตร์

1.3 ความเหมาะสมที่เกิดจากลักษณะเฉพาะตัวบุคคล

- เป็นคนมีชื่อเสียง
- มีลักษณะเป็นผู้นำ คือ ประณีประนอม ยุติธรรม หนักแน่นอดทน ประสบความสำเร็จในการทำงาน สุขุมรอบคอบ เป็นนักสู้ สติปัญญาดี ได้รับการยอมรับ มีประสาทมัมพัสที่ 6 มีหลักเกณฑ์ในการทำงาน เสียสละ
- มีศีลธรรมและคุณธรรม
- มีอาวุโส คือ มีอายุหรืออายุการทำงาน ประสบการณ์มากพอ
- มีบุคลิกลักษณะดี
- มีฐานะทางสังคม คือ มีการศึกษาดี มีชาติตระกูลดี
- มีอำนาจ
- มีเสน่ห์

1.4 ความเหมาะสมที่เกิดจากปัจจัยแวดล้อมตัวบุคคล

- มีฐานะทางเศรษฐกิจดี

1.1 ความเหมาะสมที่เกิดจากดวงดาว

- เป็นผู้ที่มีดวงชะตาดีมีวาสนา

ตำแหน่งของดวงดาวหรือการโคจรของดวงดาวเป็น "สัญญาณ" สำคัญในการถ่ายทอดแนวคิดเรื่อง "วาสนาบารมี" ไม่ใช่ว่านักการเมืองทุกคนจะมีบารมีได้ตลอดไป หากดวงดาวเปลี่ยนตำแหน่งก็อาจมีผลให้บารมีเสื่อมลงได้ ที่สำคัญไม่มีวิธีการใดที่จะพิสูจน์อย่างเป็นทางการได้ว่าดวงดาวแต่ละดวงที่ถูกกล่าวถึงนั้นเป็นสิ่งที่เสริมสร้างบารมีได้จริงหรือไม่ แต่ระบบวิธีคิดเช่นนี้เป็นความเชื่อที่ถูกปลูกฝังจนกลายเป็น "มายาคติ" ในสังคมไทย ผู้ปกครองจึงนิยมใช้วิธีการนี้ตอกย้ำความเชื่อเพื่อสร้างความชอบธรรม ดังจะเห็นได้จากข้อเขียนส่วนใหญ่มักจะนำเสนอเรื่องของดวงชะตาเป็นสำคัญ เช่น

"ช่วงปลายๆเดือนมกราคมปี 2535 ดวงจะพุ่งแรงและการประกาศตัวทำงานใหญ่จะเป็นผลดีและเด่นชัดมากในดวงชะตา การก้าวไปสู่ทางที่ถูกต้องเพื่อขึ้นบัลลังก์สีทองนายกรัฐมนตรีคนที่ 19 ของ พล.อ.สุจินดา ก็จะมาแรงและแน่นอน"

มติชนสุดสัปดาห์, ฉบับประจำวันอาทิตย์ที่ 10 กุมภาพันธ์ 2534

กล่าวได้ว่าการที่มีดวงชะตาแตกต่างจากคนธรรมดาสามัญ เป็นสิ่งที่ช่วยเสริมสร้างความชอบธรรมของผู้ปกครองให้เพิ่มมากขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ สังเกตได้ว่าถึงแม้เวลาจะเปลี่ยนไป แต่แนวคิดเรื่องวาสนาบารมีก็ยังถูกนำมาตอกย้ำอยู่เสมอ แสดงให้เห็นว่าความคิดความเชื่อของคนในสังคมไทยยังยอมรับแนวคิดนี้อยู่อย่างต่อเนื่อง

- มีปัจจัยทางด้านโหราศาสตร์สนับสนุน

ปัจจัยทางด้านโหราศาสตร์ในที่นี้หมายถึงสิ่งที่อยู่เหนือธรรมชาติเกินอำนาจการควบคุมของมนุษย์ แต่ไม่ใช่ดวงดาว หมายถึง บุคคลที่สามารถดลบันดาลให้สิ่งต่างๆเกิดขึ้นได้ เช่น นางสงกรานต์เสด็จเตี้ยกรมหลวงชุมพร เป็นต้น ซึ่งสิ่งเหล่านั้นเป็นนามธรรม แต่จะถูกสมมติขึ้นมาให้สามารถกำหนดเหตุการณ์ต่างๆได้ มีลักษณะเป็น "บุคลาธิษฐาน" แต่ที่สำคัญบุคคลที่ถูกสมมติขึ้นมาจะต้องได้รับความศรัทธาเลื่อมใสจากประชาชน ถึงแม้จะมีตัวตนอยู่ในตำนานหรือมีตัวตนอยู่จริงในอดีตก็ตาม จึงจะทำให้การสร้าง ความชอบธรรมเป็นไปอย่างราบรื่น กล่าวคือ บุคคลสมมติเหล่านั้นเป็น "สัญญาณ" ที่ถ่ายทอดให้เห็นความถูกต้อง ความยุติธรรม และความดีงาม หากพวกเขาสนับสนุนผู้ปกครองคนใด ย่อมหมายความว่าผู้ปกครอง

ผู้นั้นเป็นคนดี สมควรแก่การเคารพยกย่อง เพราะได้รับการคัดเลือกมาแล้ว ซึ่งเป็นกรนำสิ่งทีประชาชน
เชื่อถืออยู่แล้วมาสร้างเงื่อนไข เช่น

"เนื่องเพราะนางทุงชะเทวีขึ้นชอบผู้นำทางทหารเป็นอย่างมาก เชื่อว่าจะยังไม่มีทางเลือก
ตั้งจนกว่าจะถึงเดือนมีนาคม 2535 อันเป็นหวังที่หมดยุคของนางสงกรานต์ทุงชะเทวีผู้นี้"

มติชนสุดสัปดาห์, ฉบับประจำวันอาทิตย์ที่ 10 กุมภาพันธ์ 2534

จะเห็นได้ว่าการนำเสนอความเชื่อเช่นนี้เป็นการชักจูงระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย
โดยสิ้นเชิง เหมือนกับไม่เคารพกติกาทางการเมืองที่พร่ำสอนให้ประชาชนยอมรับบุคคลที่ก้าวเข้ามาตาม
วิถีทางประชาธิปไตย คือ การลงสมัครรับเลือกตั้ง เมื่อใดก็ตามถ้าผู้ปกครองคนใดต้องการแสวงหาอำนาจ
ก็ให้อ้างถึงสิ่งสมมติต่างๆ ที่ได้รับความเชื่อถือมารองรับความชอบธรรมของตน ดังจะเห็นได้จากเหตุผล
ในการปฏิบัติรัฐประหารหลายครั้งที่ผ่านมา

1.2 ความเหมาะสมที่เกิดจากการกระทำของบุคคลบวกกับดวงดาว

- ทำตามกฎเกณฑ์ทางโหราศาสตร์

การทำตามกฎเกณฑ์ทางโหราศาสตร์เป็นหนทางหนึ่งซึ่งช่วยผลักดันให้นักการเมืองหรือพรรค
การเมืองประสบความสำเร็จในการทำงาน เช่น การแก้เคล็ดกลางเพื่อเสริมสร้างบารมี

"ความโชคดียังเป็นของบิกสุที่ไม่ยอมเข้าพักอาศัย และได้ทำเรื่องคืนสถานที่ให้กับสำนักพระ
ราชวัง เหมือนเป็นการแก้เคล็ดกลางเรื่องที่อยู่อาศัย"

แนวหน้าสุดสัปดาห์, ฉบับประจำวันที่ 17-23 เมษายน 2535

1.3 ความเหมาะสมที่เกิดจากลักษณะเฉพาะตัวบุคคล

ความเหมาะสมที่เกิดจากลักษณะเฉพาะตัวบุคคล เป็นประเด็นหลักในการสร้างความชอบ
ธรรม เพราะหลักโหราศาสตร์เป็นเรื่องของตัวบุคคลเป็นส่วนใหญ่ ดังนั้นผู้ส่งสารจึงนำเสนอในส่วนนี้มาก
กว่าส่วนอื่น ๆ

- เป็นคนมีชื่อเสียง

การเป็นบุคคลที่มีชื่อเสียงเป็นวิธีการหนึ่งในการเสริมสร้างความชอบธรรม และเป็นหนทาง
ไปสู่ตำแหน่งทางการเมืองที่สำคัญๆ เพราะเป็นธรรมดาอยู่ที่มีชื่อเสียงย่อมได้รับความสนใจในเบื้องต้น

มากกว่าผู้ที่ไม่มีชื่อเสียง และการกระทำต่างๆย่อมได้รับการยอมรับมากกว่า ผู้วิจัยพบว่าในข้อเขียนที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับโหราศาสตร์การเมือง นักการเมืองมีชื่อเสียงเพราะตำแหน่งของดวงดาวมากกว่าการประกอบกิจกรรมสาธารณะที่เป็นประโยชน์กับส่วนรวม จะเห็นได้ว่าผู้ส่งสารได้ดึงระบบความเชื่อของคนในสังคมเกี่ยวกับเรื่อง "ดวง" มาอธิบายคุณสมบัติพิเศษของนักการเมือง ซึ่งมีลักษณะเป็นนามธรรมมากกว่าที่จะอธิบายด้วยการยกตัวอย่างการประกอบกิจกรรมของนักการเมืองคนนั้นๆ ให้เห็นเป็นรูปธรรมชัดเจนยิ่งขึ้น โดยการใช้ภาษาเชิงโหราศาสตร์ซึ่งยากแก่การเข้าใจ ทำให้เรื่องราวดูน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น แต่ในความเป็นจริงแล้วจะมีผู้อ่านสักกี่คนที่เข้าใจความหมายของการโยกย้ายตำแหน่งของดวงดาวอย่างแท้จริง เช่น

"ครั้นมาดูดาวอาทิตย์(1) รวมดาวพุธ(4)ในเรือนบุตรตะ เรียกว่าดาวคู่วิชาการ ดาวอาทิตย์

(1) เป็นศรีเดิมและได้ตำแหน่งอุจจาภิมุข จึงทำให้เจ้าชะตาโดดเด่นในเรื่องเกียรติยศชื่อเสียง"

มติชนสุดสัปดาห์, ฉบับประจำวันศุกร์ที่ 28 สิงหาคม 2535

- มีลักษณะเป็นผู้นำ

บุคคลที่มีบุคลิกลักษณะเป็นผู้นำ มีความสามารถในการแก้ไขปัญหาต่างๆย่อมเป็นบุคคลที่ได้รับการยอมรับและเชื่อถือจากผู้อยู่ใต้ปกครอง ก่อให้เกิดการเคารพเชื่อฟังท่ามกลางผู้อยู่ใต้การปกครองตามมา ทำให้ง่ายต่อการปกครอง เพราะได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีจากประชาชน ดังนั้นผู้นำจึงมักแสดงความสามารถให้เป็นที่ประจักษ์เพื่อแสวงหาความชอบธรรมในการปกครอง ซึ่งในข้อเขียนที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับโหราศาสตร์การเมืองแสดงลักษณะผู้นำไว้หลายประการ ซึ่งคุณสมบัติบางประการเกิดจากความสามารถส่วนบุคคล ในขณะที่คุณสมบัติบางประการก็เกิดจากอิทธิพลของดวงดาว เช่น

ก. ประนีประนอม

"รัฐบาลสามารถสร้างข้อตกลงอันยิ่งใหญ่กับประเทศอริมหาอำนาจได้และผ่อนคลายเป็นระบบบีบรัดให้คลายตัวลงไป"

มติชนสุดสัปดาห์, ฉบับประจำวันอาทิตย์ที่ 10 กุมภาพันธ์ 2534

ข. มีความยุติธรรม

"ความเด่นของดาวอังคารผู้นำดวงเมืองในกองทัพกได้รับการยอมรับและขานเสียงการฝึกกำลังแก้ปัญหาบ้านเมือง ด้วยมาดเนียบเรียบลึกของผู้นำทหารคนใหม่ จะบ่งบอกถึงอุดมการณ์ที่จะมุ่งพัฒนาประเทศด้วยความถูกต้องและยุติธรรม"

มติชนสุดสัปดาห์, ฉบับประจำวันอาทิตย์ที่ 10 กุมภาพันธ์ 2534

ค. มีความหนักแน่นอดทน

"ดวงของท่านนี้จะได้อะไรมาแต่ละอย่างต้องเท็จตกกับ เป็นผู้ทรงองอาจห้าวหาญชาญสมรที่ต่อสู้ในชีวิตด้วยน้ำพักน้ำแรง จนคุณภาพคับตัว หนักแน่นจนแน่นเบรียะ จะไม่ออกปากขอความช่วยเหลือใคร และไม่ขอความช่วยเหลือ"

ดอกเบ็ญรายลับคำ, ฉบับประจำวันที่ 30 มิถุนายน-6 กรกฎาคม 2534

ข. ประสบความสำเร็จในการทำงาน

"ปลายเดือนมิถุนายนถึงกลางเดือนกรกฎาคม 2534 ทักษะแห่งเวทมนตร์อันยิ่งใหญ่ที่ต้องเตรียมการ แต่การกระทำได้รับความสำเร็จและมากด้วยแสนยานุภาพ"

มดิชนสุดลับคำ, ฉบับประจำวันอาทิตย์ที่ 10 กุมภาพันธ์ 2534

ง. มีความสุขุมรอบคอบ

"ตามดวงนางวงศ์จักร์ ดาวเสาร์(7) ดวงนี้ปรากฏว่าอยู่ในราศีมีน ซึ่งในราศีดังกล่าวมีดาวพฤหัสบดี(5)เป็นเจ้าเรือน ดาวเสาร์(7) ดวงนี้จึงมีลักษณะสุขุมเฉลียว มีความห้วนวิตกและใคร่ครวญมาก คงจะเห็นได้จากความคิดความอ่านที่มักจะทำเพื่อเหลือเพื่อขาดเอาไว้"

มดิชนสุดลับคำ, ฉบับประจำวันศุกร์ที่ 7 สิงหาคม 2535

จ. เป็นนักสู้

"ท่านเป็นนักต่อสู้ผู้ยิ่งใหญ่ เป็นผู้พลิกประวัติศาสตร์ของการเมืองอย่างที่ไม่เคยมีใครทำมาก่อนและกล้าทำ เหมือนนักเลงล้มนักเลงเป็นผู้บุกเบิกที่เจิดจ้า เมื่อจะทำอะไรก็มี 2 อย่าง คือศูนย์กับเต็มร้อย ไม่มีคำว่า 50/50"

ดอกเบ็ญรายลับคำ, ฉบับประจำวันที่ 30 มิถุนายน-6 กรกฎาคม 2534

ฉ. สติปัญญาดี

"เนื่องจากเป็นดาวราหู(8) ที่อยู่ในตำแหน่งมหาจักร์ คำว่า "มหาจักร์" หมายถึง เด่นใน การเป็นนักปกครองและเป็นผู้นำ ดาวราหู(8)หมายถึง ความฉลาดหลักแหลมแบบคนทันคน คุณสมภารจึงเป็นผู้นำที่ทันคนอย่างมาก"

มดิชนสุดลับคำ, ฉบับประจำวันศุกร์ที่ 28 สิงหาคม 2535

ข. กล่าวหา

"จึงต้องขอชมเชยความกล้าหาญของรมช.สุทัศน์ เงินหมื่น ที่กล้าท้าวานสิ่งที่ไม่กล้า"

แนวหน้าสุดสัปดาห์, ฉบับประจำวันที่ 18-24 ธันวาคม 2535

ข. ได้รับการยอมรับ

"ดาวจันทร์(2)ร่วมกับดาวพฤหัสบดี(5)เป็นคู่ธาตุในเรือนกัมมะ ทำให้การทำงานของเจ้าชะตา ได้รับความสำเร็จอย่างดี การสนับสนุนจากเพื่อนและลูกน้องก็อยู่ในเกณฑ์ที่ดี"

มติชนสุดสัปดาห์, ฉบับประจำวันศุกร์ที่ 28 สิงหาคม 2535

ค. มีประสาทสัมผัสที่ 6

"ดาวเกตุ(9) กับดาวมฤตยู(0) เป็น 11 แกล้งนา(ลั)หรืออยู่ในเรือนลาภะ ทำให้มีอุปนิสัย ชอบเด่นชอบดัง มีกลางสังหรณ์ถูกต้องเป็นคนที่มีความสามารถและลึกซึ้ง มักคาดการณ์ได้ถูกต้อง"

มติชนสุดสัปดาห์, ฉบับประจำวันศุกร์ที่ 14 สิงหาคม 2535

ค. มีหลักเกณฑ์ในการทำงาน

"ดาวอาทิตย์(1) กับดาวพุธ(4)เป็นดาวคู่ "วิชาการ" การทำงานของท่านผู้นี้มักจะยึดหลัก วิชาการอยู่เสมอ"

มติชนสุดสัปดาห์, ฉบับประจำวันศุกร์ที่ 4 กันยายน 2535

ค. เป็นผู้เสียสละ

"ท่านจะเป็นเรือจ้างล่าสุดท้ายของการเมือง เมื่อส่งทุกคนขึ้นฝั่งแล้ว ท่านจะใช้ชีวิตแบบนัก พรตศิลา"

ดอกเบี๋ยรายสัปดาห์, ฉบับประจำวันที่ 30 มิถุนายน-6 กรกฎาคม 2534

- มีศีลธรรมและคุณธรรม

ศีลธรรมและคุณธรรมเป็นคุณสมบัติสำคัญในการปกครองดังจะเห็นได้จากกษัตริย์ในสมัยสุโขทัย และสมัยอยุธยาที่ต้องมีลักษณะเทวราชาและธรรมราชาควบคู่กันไป คือ ดำรงลักษณะสมมติเทพไว้ แต่ก็ต้องเป็นกษัตริย์ที่มีคุณธรรมในขณะเดียวกัน แนวความคิดนี้ยังคงถ่ายทอดมาจนถึงปัจจุบัน ผู้ที่จะขึ้นมาเป็นผู้ปกครองต้องมีคุณสมบัติข้อนี้ จึงจะได้รับการยอมรับโดยง่าย ดังนั้นผู้ปกครองจึงต้องแสดงงาให้เห็นว่าตนเป็น

คนที่มีคุณธรรมในการปกครอง ศีลธรรมและคุณธรรมจึง เป็นสิ่งที่ผู้เขียนต้องนำเสนอในข้อเขียนที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับประวัติศาสตร์การเมือง เช่น

"อิทธิพลเลข 5 ดาวพฤษ์สา ซึ่งเป็นดาวศุภเคราะห์ ดาวแห่งคุณธรรมและยังเป็นดาวประจำประเทศไทยอีกด้วย ซึ่งถูกโฉลกกับเลข 19 ซึ่งเป็นกำลังดาวพฤษ์สา เมื่อตำแหน่งหน้าที่การงานเข้ามาจ้อคิวรอ โอกาสและจังหวะจึงเอื้ออำนวย ส่งเสริมให้ถึงดวงดาว"

แนวหน้าสุคัลป์คำห์, ฉบับประจำวันที่ 17-23 เมษายน 2535

- มีอาวุโส คือ มีอายุหรืออายุการทำงาน ประสบการณ์มากพอ

ประสบการณ์ในการทำงานเป็นส่วนสำคัญที่จะทำให้ประชาชนยอมรับหรือไม่ คนที่ทำงานมาก มีประสบการณ์มากย่อมได้รับความเชื่อถือมากกว่าคนที่ทำงานน้อยมีประสบการณ์น้อย หรือนุคคลที่มีอายุมาก ย่อมได้รับความน่าเชื่อถือมากกว่าบุคคลที่มีอายุน้อย เพราะมีประสบการณ์มากกว่า ดังนั้นผู้ปกครองจึงต้องประชาสัมพันธ์เผยแพร่ผลงานของตนเองหรืออ้างอิงผลงานที่ผ่านมาในอดีต เช่น

"แต่ท่านนายกาเปรม ท่านตาแหลม คนตายก็ต้องรักคนตาย และคนดีฯ จะปล่อยย้าให้ตกน้ำได้ไง ท่านจึงส่งเทียบใบเชิญมาเป็นที่ปรึกษาและเป็นโฆษกประจำสำนักนายกถึง 4 สมัย"

ดอกเบ็ญรายลับคำห์, ฉบับประจำวันที่ 3-9 มกราคม 2536

- มีบุคลิกลักษณะดี

คนที่มีความสามารถหลายด้าน แต่บุคลิกไม่ดีย่อมไม่สามารถเสริมสร้างบารมีที่จะนำไปสู่การสร้างความสำเร็จได้ เพราะเหตุนี้ผู้นำส่วนใหญ่จึงมักจะเสริมสร้างบุคลิกไม่ว่าจะโดยการแต่งกาย การพูดจา การใช้สีหน้าน่าเสียง การแสดงออกทางสีหน้า เป็นต้น ซึ่งไม่แตกต่างจากการสร้างบุคลิกของผู้นำในข้อเขียนที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับประวัติศาสตร์การเมือง ซึ่งมีกลวิธีตั้งนี้ในการกำหนดบุคลิกลักษณะผู้นำ

ก. โหงวเฮ้ง

"โหงวเฮ้งของพล.อ. สุจินดา ตัวและหน้าใหญ่ได้สัดส่วน นิ่ง เสียงห้าวๆ จมูกตรงเรียกว่ารู้ทันคน หลอกยากและคนที่จะเป็นใหญ่ ชื่อมากไม่ได้ ต้องมีลูกเล่นนิดหน่อย ชี้เหนียวมากก็ไม่ได้"

มติชนสุคัลป์คำห์, ฉบับประจำวันศุกร์ที่ 20 ธันวาคม 2534

ข. การถอดตัวเลขจากชื่อสกุล

"ชื่อ "สุทัศน์" ถอดได้เลข 7114759 รวมได้เลข 34 เลขคู่นี้ส่งเสริมให้เป็นคนมีสติปัญญา แดกจาง ว่องไว ปฏิภาณดี เลข 34 บวกกันได้เลข 7 คาวเสาร์ ชีวิตมักจะมีอุปสรรคขวากหนาม แต่ก็จะผ่านพ้นไปด้วยสติปัญญาของตนเองเสมอ"

แนวหน้าสุคลับคาร์ท, ฉบับประจำวันที่ 18-24 ธันวาคม 2535

ค. การพูดจา

"ดาวศุกร์อยู่ราศีเมถุนเรือนคู่ธาตุลม มีศิลปะในการพูดการประชาสัมพันธ์ พูดสุภาพอ่อนหวาน เข้าถึงประชาชน"

แนวหน้าสุคลับคาร์ท, ฉบับประจำวันที่ 13-19 พฤศจิกายน 2535

- มีฐานะทางสังคม

บุคคลที่มีฐานะทางสังคมมักจะได้รับการยอมรับนับถือได้อย่างรวดเร็ว การที่จะเป็นบุคคลที่มีฐานะทางสังคมสามารถพิจารณาได้จากการมีชาติกำเนิดดี การศึกษาดี ได้รับการยอมรับจากเพื่อนร่วมงาน มีผู้ใหญ่ให้การอุปการะสนับสนุนในการกระทำกิจการงานต่างๆ รวมทั้งการมีภรรยาดีส่งเสริมหน้าที่การงานของสามี ซึ่งงานข้อเขียนที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับโหราศาสตร์การเมืองได้นำเสนอคุณลักษณะของบุคคลที่มีฐานะทางสังคมดังนี้

ก. ตระกูลดี

"ดาวอาทิตย์เลข 1 อยู่ในเรือนจันทร์ กรกฎ ได้ตำแหน่งมหาจักร์ บ่งถึงเกิดในตระกูลดี การศึกษาดี"

แนวหน้าสุคลับคาร์ท, ฉบับประจำวันที่ 13-19 พฤศจิกายน 2535

ข. การศึกษาดี

"ท่านเรียนชนิดวิชาเข้มกว่าตารางวัลดีเด่นชะเขียนเต้ ตั้งแต่ชั้นนายร้อยที่เมืองไทยไม่พอ อดไปเรียนนายพันที่ฟอร์ต เบนนิ่ง ที่อเมริกา จบมายังเปียกๆ สอบเข้าเรียนร.ร. เสนาธิการรุ่น 45 ได้ที่ 1 ท่านกลัวความรู้หลวมไปเลยไปอัดให้แน่น เข้าไปอีกที่โดยยูเทิร์นกลับไปต่อที่ฟอร์ต ลีเวอร์ธ ในสหรัฐอีกครั้ง"

ดอกเบ็ญรายลับคาร์ท, ฉบับประจำวันที่ 4-10 สิงหาคม 2534

- มีอำนาจ

การมีอำนาจในการปกครองเป็นรากฐานสำคัญอย่างหนึ่งในการสร้างความชอบธรรมในการปกครอง เพราะประชาชนจะเกรงกลัวและปฏิบัติตามคำสั่งของผู้มีอำนาจ ดังนั้นผู้ปกครองจึงมักจะอ้างสิทธิในการปกครอง โดยการสร้างแหล่งอ้างอิงอำนาจขึ้นมา เช่น การปฏิวัติรัฐประหารที่อ้างว่าทำเพื่อพิทักษ์สถาบันพระมหากษัตริย์ เพื่อให้ประชาชนยอมรับว่าการกระทำดังกล่าวมีความถูกต้องเหมาะสม เป็นสิ่งที่ดีสมควรแก่การยอมรับ ไม่ว่าวิธีการนั้นจะรุนแรงเพียงใดก็ตาม เพราะจะนำไปสู่ความสงบเรียบร้อยภายในสังคม ดังเช่น การเปลี่ยนแปลงการปกครองในประเทศไทยเกือบทุกครั้งจะทำโดยการยึดอำนาจ ซึ่งอาศัยกำลังทหารสนับสนุน อำนาจส่วนใหญ่ในข้อเขียนที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับโทรศาสตร์การเมืองเป็นอำนาจที่ได้จากปัจจัยทางโทรศาสตร์ คือ นางสงกรานต์ ที่มาช่วยเสริมพลังอำนาจให้แข็งแกร่งมากขึ้น และให้ประชาชนยอมรับในตัวผู้ปกครองว่าเป็นผู้ที่ได้รับการคัดเลือกมาแล้ว หรือมีความเหมาะสมในการบริหารประเทศ เพราะเป็นบุคคลที่ "เทพ" ขึ้นชอบ ดังที่มีปรากฏในข้อเขียนว่าการปกครองประเทศโดย รสช. จะนำไปสู่ความเจริญ เพราะนางสงกรานต์ทุ่งชะเทวีชอบความเด็ดขาด ความยุติธรรม และความรุนแรงที่นำไปสู่สิ่งที่ดีกว่า เพราะฉะนั้นนางสงกรานต์ซึ่งเป็น "เทพ" จะช่วยเสริมสร้างอำนาจให้กับ รสช. เมื่อกระทำการใดก็จะประสบแต่ความสำเร็จ สังเกตได้ว่าเมื่อผู้ส่งสารพูดถึงเรื่อง "อำนาจ" ผู้ส่งสารจะใช้กับบุคคลที่เป็นทหารมากกว่าพลเรือน ซึ่งเป็นการตอกย้ำความเชื่อเดิมๆ ให้ฝังลึกมากยิ่งขึ้นว่าทหารเป็นบุคคลที่มี "อำนาจ" มากกว่าพลเรือน ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อประชาชนยอมรับการเปลี่ยนแปลงใดๆก็ตามที่เกิดจากทหารได้ง่ายขึ้น เช่น

"การเข้ามาครองเมืองของนางสงกรานต์ทุ่งชะเทวีจึงเป็นการเปลี่ยนโฉมหน้าใหม่ของบ้านเมือง และเป็นฝ่ายเริ่มสถาปนาดวงชะตาบ้านเมืองใหม่ให้คูวิไล และเข้าสู่การเริ่มต้นแห่งความถูกต้อง และความมั่นคงแห่งความยุติธรรม"

มติชนสุดสัปดาห์, ฉบับประจำวันอาทิตย์ที่ 10 กุมภาพันธ์ 2534

- มีเสน่ห์

เสน่ห์เป็นปัจจัยสำคัญอีกประการหนึ่งที่มีผลต่อตัวผู้ปกครอง ถ้าหากผู้ปกครองมีความรู้ความสามารถ และมีเสน่ห์เพิ่มเข้าไปด้วย จะทำให้ง่ายต่อการปกครอง เพราะใครเห็นก็จะชื่นชมเป็นธรรมชาติ ประชาชนจึงยอมรับในตัวผู้นำคนนั้นได้โดยง่าย เช่น

"เนื่องจากมีดาวจันทร์(2)ได้ตำแหน่งอุจจอยอยู่ในเรือนศุภะ ซึ่งตำแหน่งนี้ทำให้เกิดเสน่ห์นิยม และมีความมั่นคงมาก ความนิยมของพรรคจึงไม่เสื่อมถอย"

มติชนสุดสัปดาห์, ฉบับประจำวันศุกร์ที่ 17 กรกฎาคม 2535

1.4 ความเหมาะสมที่เกิดจากปัจจัยแวดล้อมตัวบุคคล

- มีฐานะทางเศรษฐกิจดี

การมีฐานะทางเศรษฐกิจดีหรือมีเงินเป็นสิ่งสำคัญในการเสริมสร้างบารมีให้กับผู้ปกครองในสังคมบริโภคนิยมในปัจจุบัน เกียรติยศชื่อเสียงเพียงอย่างเดียวไม่สามารถทำให้ประชาชนยอมรับได้ การมีเงินเป็นส่วนประกอบสำคัญในการเสริมสร้างความมีหน้ามีตาในสังคม ดังนั้นประเด็นเรื่องฐานะทางเศรษฐกิจจึงเป็นประเด็นที่ผู้เขียนข้อเขียนไม่สามารถเพิกเฉยโดยไม่นำมากล่าวอ้างถึงได้ ถึงแม้จะไม่ใช่ประเด็นหลักก็ตาม เช่น

"ดาวอีกคู่ที่ให้คุณ คือ ดาวเสาร์กับดาวราหู ดาวสองดวงนี้เป็นดาวคู่มิตรกันและอยู่ในราศีเดียวกันที่ราศีเมถุน จึงส่งผลดีกับเจ้าชะตา จะทำให้ร่ำรวยด้วยทรัพย์สินบริวารมาก"

แนวหน้าสุดสัปดาห์, ฉบับประจำวัน ที่ 18-24 ธันวาคม 2535

2. บอกความไม่เหมาะสมของฝ่ายตรงข้าม

จากการศึกษาวิเคราะห์ที่ผู้วิจัยพบว่าข้อเขียนที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับโหราศาสตร์การเมืองมีกระบวนการสร้างความชอบธรรมและกระบวนการทำลายความชอบธรรมไปในขณะเดียวกัน โดยผู้เขียนข้อเขียนจะแสดงให้เห็นว่าบุคคลนั้นมี "บารมี" ลดน้อยลง ทำให้ประชาชนเสื่อมความนิยม ขาดความเชื่อมั่น และมีการตีความปรากฏการณ์ต่างๆ ไปในทางไม่ดีหรือในลักษณะลางบอกเหตุ แล้วแต่กลยุทธ์ของผู้ส่งสาร ซึ่งผู้วิจัยพบว่าในข้อเขียนที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับโหราศาสตร์การเมือง มีกลวิธีในการทำลายความชอบธรรมให้กับนักการเมืองหรือพรรคการเมือง โดยบอกความไม่เหมาะสม ซึ่งเป็นคู่ตรงข้ามของการบอกความเหมาะสม ดังต่อไปนี้

2.1 ความไม่เหมาะสมที่เกิดจากดวงดาว

- การโคจรของดวงดาวหรือตำแหน่งของดวงดาวไม่ส่งผลดี
- ปัจจัยทางด้านโหราศาสตร์ไม่สนับสนุน

2.2 ความไม่เหมาะสมที่เกิดจากการกระทำของบุคคลบวกกับดวงดาว

- ผิดกฎเกณฑ์ทางด้านโหราศาสตร์

2.3 ความไม่เหมาะสมที่เกิดจากลักษณะเฉพาะตัวบุคคล

- เสื่อมเสียชื่อเสียง
- ขาดลักษณะความเป็นผู้นำ คือ มีศัตรูรอบด้าน ขาดความกล้าหาญ ประสบความสำเร็จ

เหลวนในการทำงาน เกียจคร้าน โกรธง่าย/ซีหุนหงิด ไม่รู้จักใช้เงิน ไม่จริงจัง
โรคภัยไข้เจ็บเบียดเบียน

- ไม่มีศีลธรรมและคุณธรรม
- ไม่มีอาวุโส
- บุคลิกไม่ดี
- ไม่มีอำนาจ
- ไม่มีเสน่ห์

2.4 ความไม่เหมาะสมที่เกิดจากปัจจัยแวดล้อมตัวบุคคล

- ฐานะทางเศรษฐกิจไม่ดี

2.1 ความไม่เหมาะสมที่เกิดจากดวงดาว

- การโคจรของดวงดาวหรือตำแหน่งของดวงดาวไม่ส่งผลดี

การโคจรของดวงดาวหรือตำแหน่งของดวงดาวเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ช่วยเสริมสร้างความ
ชอบธรรม และสามารถทำลายความชอบธรรมได้ในขณะเดียวกัน เช่น เมื่อผู้เขียนข้อเขียนกล่าวว่ายุคนี้
เป็นยุคดาวอังคารครองเมือง สามารถตีความได้ว่าผู้เขียนข้อเขียนกำลังสร้างความชอบธรรมให้ทหาร
การขึ้นมาใช้อำนาจและกำลังทำลายความชอบธรรมของพลเรือน เช่น

"เลข 7 คือ ดาวเสาร์ ดาวแห่งความทุกข์ อุปสรรคทั้งปวง นิดหวังสิ้นโคช ล้วนตกอยู่ใต้
อิทธิพลดาวเสาร์เลข 7"

แนวหน้าสุดลับดาห์, ฉบับประจำวันที 15-21 พฤษภาคม 2535

- ปัจจัยทางด้านโหราศาสตร์ไม่สนับสนุน

"แต่เมื่อก้าวเข้าสู่เดือนมกราคมถึงเดือนมีนาคม 2535 อันเป็นสามเดือนแรกที่นางสงกรานต์
ทุงษะเทวีจะเตรียมการอําลาการครองเมือง ช่วงนั้นพล.อ.ชวลิต จะมีดวงชะตาที่ติดขัด จะกระทำการ
ใดก็ติดขัด"

มติชนสุดลับดาห์, ฉบับประจำวันศุกร์ที่ 20 ธันวาคม 2534

2.2 ความไม่เหมาะสมที่เกิดจากการกระทำของบุคคลบวกกับดวงดาว

- ผืนภพเกณฑ์ทางด้านโหราศาสตร์

ผู้เขียนขอเขียนต้องการสื่อความหมายว่าโหราศาสตร์เป็นเรื่องของอำนาจเร้นลับ หากผู้ใดฝ่าฝืนอำนาจนั้นย่อมทำให้ปรากฏการณ์ร้ายๆ เกิดขึ้นกับบุคคลนั้น เช่น

"จุดอับที่ทำให้เกิดปัญหาสารพัด อัดเข้าสู่นายกรัฐมนตรีคนเดียว เพราะวันที่ได้รับแต่งตั้งวันอังคารที่ 7 เมษายน ตรงกับขึ้น 5 ค่ำ เดือน 5 เขาถือเพราะเป็นวันแรง วันขึ้นค่ำตรงกับเดือนเขาเรียก "กระทิงวัน" ง่ายสำคัญๆ มักจะไม่ใช้วันนี้"

แนวหน้าสุคติศัพท์, ฉบับประจำวันที่ 15-21 พฤษภาคม 2535

2.3 ความไม่เหมาะสมที่เกิดจากลักษณะเฉพาะตัวบุคคล

- ขาดลักษณะความเป็นผู้นำ

การขาดลักษณะความเป็นผู้นำเกิดจากการไม่มีความสามารถ ไม่สามารถบริหารประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ ไม่สามารถแก้ไขปัญหาของประชาชนในขณะนั้น ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นกลยุทธ์สำคัญในการทำลายความชอบธรรม เพราะหากรัฐบาลใดไม่มีเสถียรภาพ ไม่สามารถสนองความต้องการของประชาชนได้ รัฐบาลนั้นก็จะมีอายุการทำงานไม่ครบตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ ซึ่งมีหลายสาเหตุที่ผู้เขียนขอเขียนนำมาอ้างถึงในการสิ้นคลอนเสถียรภาพรัฐบาล ดังนี้

ก. มีศัตรูรอบด้าน

"การดำเนินการของพรรคนั้นจะเต็มไปด้วยความยุ่งยาก เนื่องจากศัตรู และอุปสรรคที่เกิดจากเงื่อนไขคาเหตุของตัวเอง ทำให้เป็นใหญ่หรือทำงานใหญ่ได้ยาก"

มติชนสุคติศัพท์, ฉบับประจำวันศุกร์ที่ 17 กรกฎาคม 2535

ข. ขาดความกล้าหาญ

"จะสิ่งเกิดได้จากการปฏิบัติและการแสดงออกที่ไม่ใครยอมสู้จนถึงที่สุด เมื่อเปรียบเทียบกับหัวหน้าพรรคการเมืองคนอื่นแล้ว ความกล้าหาญนั้นใจไม่ถึงเท่าที่ควรถ้าถึงขั้นแตกหักละก็ไม่ต้อง "หลีกภัย" เหมือนนามสกุลของท่านนั้นแหละ"

มติชนสุคติศัพท์, ฉบับประจำวันศุกร์ที่ 14 สิงหาคม 2535

ค. ประสบความสำเร็จในการทำงาน

"สภาพการณ์บ้านเมืองของเราในช่วงเวลาที่ผ่านมา นี้ นับตั้งแต่วันที่ 5 กันยายน 2535 จนถึงวันที่ 28 มกราคม 2536 นั้น มีเหตุการณ์ร้ายที่ผันแปรไปมาทางตกต่ำอย่างที่ไม่เคยมีใครคาดคิดมาก่อน เหตุร้ายๆ จะเกิดขึ้นทุกๆ 2 วันที่เดียวและเรื่องที่เกิดแทบจะไม่ซ้ำกันด้วย ความเสียหายเกิดขึ้นหลาย ๆ ด้าน ทั้งที่เป็นปัญหาสังคม ปัญหาเศรษฐกิจ และปัญหาทางการเมือง"

มติชนสุดสัปดาห์, ฉบับประจำวันศุกร์ที่ 12 กุมภาพันธ์ 2536

ฆ. เกียจคร้าน

ง. โกรธง่าย/ซีหุนคหจิด

"ไปไหนที่ใดมักใหญ่กว่าคนทั้งหลายโกรธง่าย มักเกียจคร้านใจใหญ่ มักสู้ศัตรูใจคร้เป็นทหาร"

มติชนสุดสัปดาห์, ฉบับประจำวันศุกร์ที่ 7 สิงหาคม 2535

จ. ไม่รู้จักใช้เงิน

"ดาวราหู(8)อยู่ในเรือนกุมภะ หรือเป็น 2 ลัคนา(ลั) มักจัดหุงชันขุมัว จะพิกลจริต หาเงินคล่องแต่ไม่รู้จักใช้เงิน ทรัพย์สินถี่เห็นยว แต่อาจจะชอบท้อใจกว้าง"

มติชนสุดสัปดาห์, ฉบับประจำวันศุกร์ที่ 7 สิงหาคม 2535

ฉ. ไม่จริงใจ

"ดาวราหู(8)อยู่ในราศีเมถุน เป็นคนมีไหวพริบบริภาพพลิกเพลงในการพูด มีเล่ห์เหลี่ยมไว้จยยาก มักหลอกลวงเอาเปรียบคนอื่น"

แนวหน้าสุดสัปดาห์, ฉบับประจำวันที่ 13-19 พฤศจิกายน 2535

ช. โรคภัยไข้เจ็บเปียดเปียน

"ครั้นเลือกตั้งเสร็จแล้วระหว่างวันที่ 17 กันยายน ถึง 17 ตุลาคม 2535 จะมีอาการปวดหัวตัวร้อน จะมีปัญหาเกี่ยวกับสุขภาพ"

มติชนสุดสัปดาห์, ฉบับประจำวันศุกร์ที่ 4 กันยายน 2535

- ไม่มีศีลธรรมและคุณธรรม

หากผู้นำคนใดขาดศีลธรรมและคุณธรรมในการดำเนินชีวิตและการบริหารบ้านเมือง ความชอบธรรมของผู้นำคนนั้นย่อมลดน้อยลงตามลำดับ เพราะเหตุนี้การตอกย้ำแนวคิดเรื่องผู้นำที่ดีควรมีศีลธรรม จึงเป็นสิ่งที่สื่อมวลชนนามากสาวถึงอยู่เสมอ ซึ่งแนวคิดนี้เป็นแนวคิดที่ไม่เคยล้าสมัย เพราะเป็นมายาคติที่เป็นความเชื่อของคนไทย หากผู้นำคนใดต้องการการยอมรับนับถือจึงต้องแสดงคุณสมบัตินี้เป็นสำคัญ แนวคิดนี้จึงเป็นแนวคิดสำคัญอย่างหนึ่งในการต่อสู้ทางการเมือง เช่น

"การวินิจฉัยวัน-เวลา จากบุคลิกและความเจริญก้าวหน้าที่ปรากฏ เชื่อว่าลัคนา(ลั)อยู่ในราศีมิถุน เพราะหากวางลัคนา(ลั)ไว้ในราศีกรกฎจะทำให้ดาวพฤหัสบดี (5) ตกอยู่ในเรือนมรณะ ซึ่งจะต้องเป็นดวงชะตาของคนที่ไม่ดี ไม่มีคุณธรรม"

มติชนสุดสัปดาห์, ฉบับประจำวันที่ 14 สิงหาคม 2535

- บุคลิกไม่ดี

ดังที่กล่าวไว้ข้างต้นแล้วว่าบุคลิกมีความสำคัญต่อการเป็นผู้นำ ดังนั้นหากผู้นำมีบุคลิกลักษณะไม่ดี ไม่ว่าจะ เป็นทางกายภาพหรือตามตำรา "โหราศาสตร์" นักการเมืองผู้นั้นก็จะมีบารมีลดน้อยลง

ก. โทงวเฮ้ง

"คนที่ใส่แว่นมันเป็นได้แค่ที่สอง ใหญ่ไม่ตลอด มันขาดพลัง คนจะเป็นใหญ่ ตามองแล้วคนต้องหลบ แต่แว่นมันบัง"

มติชนสุดสัปดาห์, ฉบับประจำวันศุกร์ที่ 20 ธันวาคม 2534

ข. การถอดตัวเลขจากชื่อ-สกุล

"เมื่อวิเคราะห์จากชื่อสกุลของท่านประธานสภาจึงนำท่วงโยในการประชุมสภา เพราะที่ผ่านมา ท่านประธานพูดแต่ละทีมักจะมีคนส่งโผยาให้พูด จึงทำให้ท่านพูดผิดพูดถูก สมาชิกสภาฯ ทักท้วงเป็นประจําซึ่งอาจจะ เป็นจุดอ่อนของรัฐบาลทำให้ฝ่ายค้านได้เปรียบ"

แนวหน้าสุดสัปดาห์, ฉบับประจำวันที่ 16-22 เมษายน 2536

ค. การพูดจา

"ดาวอังคาร(3) อยู่ในราศีเมถุนซึ่งเป็นเรือนคู่ศัตรู ดาวอังคารคือปาก เมื่อดาวปากอยู่ในตำแหน่งเสีย จึงต้องระวังเรื่องคำพูด "ปาก" จะทำให้ถูกฟ้องร้อง ถูกใส่ร้าย เข้าตำราปลาหมอตายเพราะปาก"

แนวหน้าสุดสัปดาห์, ฉบับประจำวันที่ 13-19 พฤศจิกายน 2535

- ไม่มีอำนาจ

อำนาจเป็นสิ่งสำคัญในการปกครองและการบริหารประเทศ หากผู้ปกครองถูกสิทธิรอนอำนาจ ไปย่อมหมายความว่า ผู้ปกครองคนนั้นขาดคุณสมบัติที่จะทำให้อยู่ได้ปกครองยอมรับและปฏิบัติตามนโยบายของผู้ปกครอง ผลที่ตามมา คือ ผู้ปกครองขาดความชอบธรรมในการปกครองตามไปด้วย เช่น

"การบริหาร การปกครอง การทำให้คนเอ็นแกรงกลัวหรือเกรงใจจะมีปัญหา ดังนั้นในการบริหารควบคุมคนในพรรคจึงน่าเชื่อว่าในระยะยาวหรือท้ายที่สุดจะต้องมีปัญหานั้นส่วนเล็ก ๆ ที่ต้องใช้ความเด็ดขาด"

มติชนสุดสัปดาห์, ฉบับประจำวันศุกร์ที่ 14 สิงหาคม 2535

- ไม่มีเสน่ห์

"จุดเสียของดาว คือ คู่ดาวพุธกับดาวศุกร์ที่ราศีเมษ เพราะดาวศุกร์เป็นประหมัดกำลัง ทำให้เป็นคนพูดหัวตรงไปตรงมา ไม่มีเสน่ห์ ความรักในวัยหนุ่มไม่ค่อยราบรื่น แต่งงานโดยบังเอิญ"

แนวหน้าสุดสัปดาห์, ฉบับประจำวันที่ 18-24 ธันวาคม 2535

2.4 ความไม่เหมาะสมที่เกิดจากปัจจัยแวดล้อมตัวบุคคล

- ฐานะทางเศรษฐกิจไม่ดี

"โดยเฉพาะในดวงชะตาของท่านมหาจำลองนี้ ดาวศุกร์(6)เป็นเจ้าเรือนกคุมกะและเจ้าเรือนศุกะอยู่ด้วย ทำอ่านว่าเจ้าชะตาเป็นคนไม่ค่อยจะมีความสุขในชีวิตครอบครัว แม้จะมั่งมีอย่างไรก็ต้องบริจาคออกไปหรือไม่เช่นนั้นจะต้องลงทุนผิดพลาดทำให้หลักทรัพย์ต้องถดถอยลงไป"

มติชนสุดสัปดาห์, ฉบับประจำวันศุกร์ที่ 4 กันยายน 2535

4. กระบวนการสร้างความชอบธรรมให้กับคัทานาย

การสร้างความชอบธรรมให้กับคัทานายในข้อเขียนที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับโหราศาสตร์การเมือง มีลักษณะดังนี้

4.1 การนำเหตุการณ์ในอดีตมาอธิบายปัจจุบัน หรือการนำประวัติศาสตร์มาตอกย้ำความชอบธรรม เพื่อให้ผู้ส่งสารรู้สึกว่าการคัทานายนั้นน่าเชื่อถือ เพราะอย่างน้อยที่สุดเหตุการณ์ที่คล้ายคลึงกันก็เคยเกิดขึ้นมาแล้วในอดีต เช่น ข้อเขียนในมติชนสุดสัปดาห์ ฉบับประจำวันศุกร์ที่ 17 กรกฎาคม 2535 มีใจความว่า

"ความจริงเกี่ยวกับเรื่องนี้เคยมีปรากฏการณ์เฉพาะครั้งใหญ่ ๆ ถึง 4 ครั้งมาแล้ว จึงเป็นอาถรรพณ์ของพระคัมภีร์ที่มีขนาดใหญ่ไม่ได้นาน ถ้าเป็นดวงคนก็เป็นประเภทไม่มีพวก หากรับใช้ไม่ได้ ต้องทำเองไปเสียทั้งหมด และเข้าตำรา "คนกินบรืวาร""

4.2 การบอกแหล่งที่มาของข้อมูล เพื่อให้ผู้รับสารเชื่อว่าข้อมูลทุกอย่างล้วนอยู่บนหลักวิชาการทั้งสิ้น ไม่ได้เกิดจากความรู้สึกนึกคิดของผู้ส่งสารเอง แต่เกิดจากการศึกษาเล่าเรียนโดยมีหลักวิชาการทางด้านโหราศาสตร์มารองรับ เช่น หลักโหราศาสตร์จากหนังสือจักรทิบนิกล่าวไว้ว่า.....

4.3 การนำเสนอข่าว เพื่อตอกย้ำความคิดบางอย่างที่เกิดขึ้นในหมู่ผู้รับสาร โดยไม่คำนึงถึงหลักความเป็นจริง ดังที่มีการตอกย้ำซึ่งเป็นการสร้างความชอบธรรมให้กับทหารอยู่เสมอว่า ประเทศไทยต้องมีทหารปกครองประเทศ เช่น ข้อเขียนในมติชนสุดสัปดาห์ ฉบับประจำวันอาทิตย์ที่ 10 กุมภาพันธ์ 2534 มีใจความว่า

"หมายถึงดวงเมืองยังต้องอยู่ในยุคดาวอังคารค้าดวงอยู่อย่างนี้ และดาวอังคารจะเข้ามาพัฒนาให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในด้านที่ดินการครองเมืองอย่างชัดเจน"

ข้อเขียนในมติชนสุดสัปดาห์ ฉบับประจำวันศุกร์ที่ 11 กันยายน 2535 มีใจความว่า

"ดวงประเทศไทยเป็นดวงบฏวัติ ทำอย่างไรก็แก้ไม่ตก นอกจากจะเปลี่ยนดวงเมืองไทย โดยการย้ายเมืองหลวง ขอให้สังวรไว้ว่าประเทศไทยเรายังหลีกเลี่ยงการบฏวัติไม่ได้"

4.4 การอ้างพยาน เพื่อสร้างความน่าเชื่อถือให้กับคำทนายว่ามีแนวโน้มความเป็นไปได้สูง เช่น ข้อเขียนในดอกเบี๋ยรายสัปดาห์ ฉบับประจำวันอาทิตย์ที่ 9-เสาร์ที่ 15 มิถุนายน 2534 มีใจความว่า

"ท่านอาจารย์หม่อมคึกฤทธิ์ ปราโมช พระกฤษฎะแห่งมหาการตะของการเมืองได้พยากรณ์ว่า คุณสุจินดาไม่มีทุกอย่างพร้อม เหมาะที่จะเป็นนายกฯ คนที่ 19 ของเมืองไทย"

4.5 การละเว้นที่จะพูดถึงความไม่แม่นยำ ซึ่งเป็นหลักการส่งสารประเภทหนึ่งที่เราเรียกว่า half-truth well-told ดังนั้นคำทนายบางอย่างจึงมีลักษณะเหมือนกับไม่ใช่คำทนาย แต่เหมือนกับการนำเสนอปรากฏการณ์ที่เป็นความจริงที่มักเกิดขึ้นในสังคม ซึ่งทุกคนก็ทราบที่อยู่แล้ว เช่น ข้อเขียนในแนวหน้าสุดสัปดาห์ ฉบับประจำวันที่ 16-22 เมษายน 2536 มีใจความว่า

"จุดเด่นของดวงประชาธิปไตย คือ ดาวอาทิตย์ ซึ่งเป็นดาวตัวแทนกษัตริย์ ซึ่งอยู่ ณ ตำแหน่งราชาโชค กุมลัคนาเป็นองค์เกณฑ์ มีดาวพุธกับดาวศุกร์เป็นอนุคมเกณฑ์ รวมลัคนาอยู่ด้วย บ่งว่า พระมหากษัตริย์ยังคงเป็นจุดเด่นของดวงประชาธิปไตย หากเกิดเหตุการณ์รุนแรงในบ้านเมือง พระมหากษัตริย์จะแก้ไขวิกฤตการณ์ที่รุนแรงให้ผ่อนคลายลงจนสงบเรียบร้อยทุกครั้ง"

กล่าวได้ว่ากระบวนการสร้างความชอบธรรมในข้อเขียนที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับโหราศาสตร์การเมืองมีแหล่งที่มาจากความเชื่อและค่านิยม ที่ได้รับการปลูกฝังถ่ายทอดสืบต่อกันมาผ่านคนรุ่นแล้วรุ่นเล่า จนกลายมาเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่คนในสังคมยึดถือ แต่อย่างไรก็ตามกระบวนการสร้างความชอบธรรมในปัจจุบันมีลักษณะพิเศษ คือ มีการผสมผสานระหว่างความเชื่อแบบเก่ากับความเชื่อแบบใหม่ แสดงให้เห็นว่าสังคมมนุษย์นอกจากจะมีความเชื่อในเรื่องดวงแล้ว ยังเชื่อมั่นในความสามารถมนุษย์ด้วย ดังนั้นผู้ส่งสารจึงต้องนำเสนอกระบวนการสร้างชอบธรรมที่แสดงให้เห็นคุณลักษณะทั้งสองประการควบคู่กันไป

ข้อเขียนที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับโหราศาสตร์การเมืองคงจะมีบทบาทในสังคมไทยต่อไปเรื่อยๆ และไม่สูญหายไปไหน ตราบใดที่ประชาชนยังมีความเชื่อเรื่อง "โหราศาสตร์" รวมทั้งการที่ประเทศไทยยังปกครองด้วยระบอบประชาธิปไตย เพราะประเทศที่ปกครองด้วยระบอบประชาธิปไตย ผู้ปกครองจำเป็นต้องแสวงหาความชอบธรรม เนื่องจากการได้มาซึ่งความชอบธรรมสามารถทำให้การกระทำของผู้ปกครองหรือรัฐบาลได้รับการยอมรับและทำให้ประชาชนเข้าใจและเชื่อฟังในการกระทำของรัฐ ซึ่งในปัจจุบันนี้ สื่อมวลชนเป็นช่องทางสำคัญในการแสวงหาความชอบธรรมดังกล่าว